

nationaal programma groningen

Vastgestelde besluitenlijst algemeen bestuur Nationaal Programma Groningen

Datum: 31 oktober 2022

Tijd: 15:00-20:30 uur

Locatie: De BuitenSociëteit, Meerweg 227, Haren

Aanwezig:

Johan Remkes - Nationaal Programma Groningen

Siem Jansen - Nationaal Programma Groningen

Koen Schuiling - gemeente Groningen

Melissa van Hoorn - provincie Groningen

Mirjam Wulfse - provincie Groningen

Esther Pijs - ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Cora-Yfke Sikkema - gemeente Oldambt

Adriaan Hoogendoorn - gemeente Midden-Groningen

Annalies Usmany-Dallinga - gemeente Eemsdelta

Henk Jan Bolding - gemeente Het Hogeland

Herman Rinket - Groninger Gasberaad

Frans Keurentjes - vertegenwoordiger vanuit de landbouw

Ton Runneboom - vertegenwoordiger namens het thema chemie

Anita Winter - vertegenwoordiger vanuit het bedrijfsleven

Jouke de Vries - vertegenwoordiger vanuit de kennisinstellingen (was digitaal aanwezig tot en met agendapunt 2)

Afwezig:

Tamara Kroll - vertegenwoordiger vanuit de zorginstellingen

Chris Kuijpers - ministerie van Binnenlandse Zaken

Nr.	Agendapunt
	Formele vergadering 15:00 - 18:00 uur
1.	Opening, vaststelling agenda Mededelingen van de voorzitter: <ul style="list-style-type: none">- Dit is de eerste bestuursvergadering voor Anita Winter (benoemd in het bestuur tot vertegenwoordiger vanuit het bedrijfsleven) en Frans Keurentjes (benoemd in het bestuur tot vertegenwoordiger vanuit de landbouw).- Chris Kuijpers zal namens BZK zitting nemen in het algemeen bestuur. Zijn vaste plaatsvervanger is Olger van Dijk. Beide konden vandaag nog niet aanwezig zijn.- De eerder voorgestelde kandidaat voor een positie als vertegenwoordiger vanuit de woningcorporaties is niet langer beschikbaar wegens vertrek bij de woningcorporatie.

	Ter besluitvorming
2.	<p>Monitor 2022/ Imagomonitor 2022</p> <p>Het consortium dat verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de jaarlijkse monitor heeft de Monitor 2022 gepresenteerd. Deze monitor beschrijft ontwikkeling van indicatoren ten opzichte van de nulmeting (die in 2021 is uitgevoerd). Voor bijna alle indicatoren wordt gebruik gemaakt van bestaande indicatoren. Dat geldt niet voor imago. Daar is vorig jaar in opdracht van Nationaal Programma Groningen een monitor voor ontwikkeld. Kantar voert de komende jaren de imagomonitor uit. Over de resultaten van de imagomonitor is apart gerapporteerd en de belangrijkste bevindingen zijn ook opgenomen in de Monitor 2022. Daarnaast biedt de Monitor 2022 inzicht in de opbouw en ontwikkeling van de projectenportefeuille. Om het jaar gaat de monitor in op de perceptie van Groningers op de ambities, dat gebeurt weer in 2023. Dit wordt niet jaarlijks gedaan om het overvragen van respondenten te voorkomen.</p> <p>Tijdens de presentatie zijn de belangrijkste uitkomsten toegelicht en besproken:</p> <ul style="list-style-type: none">- De monitor is geen realtime meting, dat wil zeggen dat effecten op de indicatoren nog niet zijn toe te schrijven aan Nationaal Programma Groningen. Dat heeft te maken met de peildata en het feit dat nog niet zoveel middelen zijn uitgegeven. Het is dan ook te vroeg om geografische ontwikkelingen te kunnen duiden.- De monitor is geen evaluatie, maar een objectieve weergave van de stand van Groningen.- De monitor heeft 'last van corona', dat wil zeggen dat het beeld verstoord is door verschillende peildata. Sommige indicatoren hebben een peildatum midden in de coronacrisis, andere indicatoren niet.- Het is goed om te realiseren dat de omvang van Nationaal Programma Groningen 'slechts' 0,5 procent van de totale economie in Groningen is.- Indicator Brede Welvaart: in vergelijking met de andere provincies scoort Groningen vrij laag op Brede Welvaart (plek 9). In de provincie Groningen is de brede welvaart het afgelopen jaar afgenomen. Dit komt met name door de afname van werkgelegenheid. Factoren die de Brede Welvaart gunstig hebben beïnvloed zijn de reisafstand tot werk (speelde minder een rol tijdens de coronacrisis) en vertrouwen in de overheid (was ten tijde van de coronacrisis hoger).- Indicator Imago: het imago is verbeterd onder Groningers, maar iets verslechterd onder niet-Groningers. Bij niet-Groningers is onderscheid gemaakt tussen mensen die Groningen wel en niet bezocht hebben. Mensen die Groningen bezocht hebben, hebben een beter beeld van Groningen dan mensen die Groningen niet bezocht hebben. Het bestuur vraagt zich af in hoeverre de aardbevingsproblematiek van invloed is op de beeldvorming over Groningen. Dat is op basis van de voorliggende resultaten lastig te duiden. Het feit dat mensen Groningen vaak associëren met 'aardgas' geeft al wel aan dat het een rol speelt. Tegelijkertijd verwacht het bestuur dat sentimenten in de samenleving met betrekking tot de oorlog in Oekraïne en energiecrisis een grotere een rol gaan spelen bij het imago van Groningen. Dat is op dit moment niet te duiden omdat de peildatum van de imagomonitor april/mei 2022 is. Het is een aandachtspunt voor de volgende meting. Het bestuur heeft ook gevraagd naar onderscheid Groningers tussen stad en ommeland, aardbevingsgemeenten en niet-aardbevingsgemeenten en verschillende leeftijdscohorten (werkend en niet werkend). Het is afhankelijk van de omvang van de steekproef of dit nog

	<p>uit de data gehaald kan worden. Het programmabureau bespreekt dit met de onderzoekers.</p> <ul style="list-style-type: none">- Indicatoren Economie: op de meeste indicatoren is een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Dat geldt ook voor Bruto Toegevoegde Waarde wanneer delfstofwinning daar niet in wordt meegenomen.- Indicatoren Werken en Leren: in alle gemeenten heeft de netto arbeidsparticipatie zich gunstiger ontwikkeld dan in de referentiegebieden. Ook het inkomen en percentage uitstroom HBO/WO is gestegen, maar niet in alle gemeenten gunstiger dan in de referentiegebieden.- Indicatoren Leefbaarheid: op veel indicatoren is sprake van een gunstige ontwikkeling, maar wel minder gunstig dan in de referentiegebieden.- Indicatoren Natuur en Klimaat: zowel landelijk als provinciaal is sprake van een lichte afname van de Living Planet Index. De afname is iets sterker in Groningen. Overigens is de absolute score in Groningen beter dan landelijk.- Projectenanalyse: er zijn nog niet zoveel middelen uitgegeven, het geld moet nog gaan 'werken'. Pas dan is impact op de indicatoren te verwachten. De meeste middelen worden besteed aan Leefbaarheid, aan Natuur en Klimaat het minst.- Het bestuur constateert dat de monitor feitelijke onderbouwing kan bieden voor het maken van keuzes binnen Nationaal Programma Groningen.- Het bestuur geeft aan actuele ontwikkelingen zoals stijging van energieprijzen en inflatie een negatieve invloed zullen hebben op de indicatoren. De systematiek van de monitor, waarbij een vergelijking met referentiegebieden wordt gemaakt waar deze ontwikkelingen ook aan de orde zijn, maakt inzicht mogelijk in hoe Groningen zich op de indicatoren verhoudt tot de rest van Nederland. Daarnaast kan bij het onderzoek naar de mening van Groningers over de ambities (in 2023), gevraagd worden naar de impact van de actuele ontwikkelingen op hun eigen situatie. <p><u>Besluiten:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Het bestuur stemt in met het publiceren van de Monitor 2022 en het aanbieden van deze monitor aan de ministers van EZK/BZK en colleges van provincie en gemeenten.- Het bestuur stemt in met het publiceren van de Imagomonitor 2022 (rapportages met onderzoeksresultaten en publieksversies) en het aanbieden van deze monitor aan de ministers van EZK/BZK en colleges van provincie en gemeenten.
3.	<p>Mandaatbesluit DB</p> <p>In het huidige mandaatbesluit DB is opgenomen dat het DB bevoegd is om programma's en projecten vast te stellen mits deze door de onafhankelijke beoordelingscommissie positief zijn beoordeeld zonder voorwaarden. Uitzondering hierop zijn technische voorwaarden die geen betrekking hebben op de inhoud en bedoeling van programma's/projecten. In de praktijk is het zo dat het DB programma's/projecten vaststelt in lijn met het advies van de commissie. In de situatie dat in het advies van de beoordelingscommissie voorwaarden zijn opgenomen waaraan nog voldaan moet worden voordat middelen beschikbaar worden gesteld, wordt er in de praktijk geen onderscheid gemaakt tussen voorwaarden die technisch van aard zijn of die betrekking hebben op de inhoud. Er ligt een voorstel voor om het mandaatbesluit juridisch in overeenstemming te brengen met de praktijk, zodat het DB in alle gevallen in lijn met het advies van de beoordelingscommissie kan besluiten over programma's/projecten.</p>

	<p><u>Besluit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur stemt in met het wijzigen van het mandaatbesluit waardoor het voor het DB mogelijk wordt in alle gevallen in lijn met het advies van de beoordelingscommissie te besluiten over projecten/programma's.
<p>4.</p>	<p>Voorstel bouwkosten projecten</p> <p>Voor een aantal lopende projecten geldt dat de gestegen bouwkosten leiden tot een overschrijding van het projectbudget. Er ligt een voorstel voor hoe hiermee om te gaan binnen de huidige trekkingsrechten met zo min mogelijk administratieve lastendruk.</p> <p>Daarnaast is gesproken over het feit dat er geen indexatie is toegepast op het budget van Nationaal Programma Groningen, juist omdat het werd beschouwd als een startkapitaal. EZK probeert dit punt onder de aandacht te brengen bij bespreking van de voorjaarsnota. Dit gebeurt overigens in de context van toekomstige projecten.</p> <p>Het eventueel alsnog toepassen van een vorm van indexering kan namelijk niet met terugwerkende kracht. Daar zou op een later moment nog wel met het Rijk over gesproken kunnen worden. Hiervoor is een goede onderbouwing van het probleem nodig. Uit die onderbouwing moet blijken welk aandeel in de tot dusver gehonoreerde projecten uit welk type bouwkosten bestaat (verschillende bouwkostensoorten zijn onderhevig aan verschillende inflatiepercentages). Het breder trekken van bouwkosten met bijvoorbeeld ook toekomstige stijgende loonkosten is niet verstandig omdat de onderbouwing dan niet concreet genoeg zal zijn.</p> <p>Ook is gesproken over een bijdrage in de stijgende bouwkosten door de verschillende financiële dragers van projecten. Het bestuur is van mening dat financiële dragers proportioneel zouden moeten bijdragen aan stijgende bouwkosten. Dat wil zeggen dat iedere financier zorgt voor een bijdrage in de bouwkostenstijging voor het aandeel van het project dat zij financieren, en dat afwijkingen hiervan alleen kunnen als ze goed worden beargumenteerd.</p> <p>Verder heeft het bestuur opgemerkt dat besparingsmogelijkheden ook van belang zijn om kostenstijgingen op te vangen en dat primaire bewijsvoering van de bouwkostenstijging bij de opdrachtgever ligt.</p> <p><u>Besluit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur stemt in met het voorstel voor het opvangen van stijgende bouwkosten binnen de huidige trekkingsrechten, waarbij administratieve lastendruk zoveel mogelijk wordt vermeden.
<p>5.</p>	<p>Gewijzigd reglement onafhankelijke beoordelingscommissie</p> <p>Het reglement voor de onafhankelijke beoordelingscommissie is gewijzigd en meer in overeenstemming gebracht met de praktijk. De wijzigingen hebben betrekking op onderdelen van de artikelen 3, 5, 6, 7 en 9. De wijzigingen gaan in grote lijnen over de volgende onderwerpen:</p>

- Een eerder genomen bestuursbesluit dat de commissie alleen adviseert over projecten met een minimale omvang van € 50.000, -. Projecten met een kleinere omvang vallen binnen het mandaat van de programmadirecteur.
- De commissie kan ook aanbevelingen doen om de kwaliteit van projecten te verhogen, zonder dit als een voorwaarde voor goedkeuring te stellen.
- Rol van het programmabureau is wat preciezer geformuleerd.

Besluit:

- Het bestuur stemt in principe in met het gewijzigde reglement voor de onafhankelijke beoordelingscommissie, maar wil voor een definitief besluit nog wel inzicht in de precieze wijzigingen. Het programmabureau stuurt de wijzigingen naar het bestuur, samen met het verslag van deze vergadering.

6. Financiën lokale programma's

Het AB heeft op 23 juni besloten om gemeenten te verzoeken in kaart te brengen wat de financiële consequenties zijn van het voortzetten van de huidige programma's. Dit omdat continuïteit van belang is. Vanuit het bestuur is aangegeven dat er meer dan de huidige trekkingsrechten nodig is om bijvoorbeeld in gang gezette succesvolle bewegingen (in de vorm van pilots) een vervolg te kunnen geven.

Aan de coördinatiegroep is gevraagd in kaart te brengen welke verplichtingen de gemeenten al min of meer zijn aangegeven voor Nationaal Programma Groningen-projecten buiten het huidige trekkingsrecht. Uit deze inventarisatie blijkt dat vrijwel alle gemeenten inschatten minimaal het derde kwart nodig te hebben voor de voorzetting van hun lokale programma. In de schattingen is overigens nog geen rekening gehouden met de stijgende bouwkosten en inflatie. Het AB heeft kennisgenomen van een overzicht dat van deze inventarisatie is gemaakt.

Het DB heeft op 3 oktober 2022 voorgesteld om in het AB te besluiten over het beschikbaar stellen van middelen uit het 'derde kwart' aan gemeenten overeenkomstig de volgende bepaling uit de aanvullende bestuursovereenkomst (art 3, lid 4):

"In 2023 wordt Nationaal Programma Groningen geëvalueerd. Door partijen wordt, op voorstel van het Bestuur, het restant van de hiervoor genoemde € 839,2 miljoen bestemd voor de thematische en lokale Programmaplannen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat er voor elke gemeente, in ieder geval 50% van het genoemde percentage in tabel B, kolom 4 beschikbaar komt".

Dit betekent dat 50% van 229,5 miljoen, dat is 114,75 miljoen, beschikbaar komt voor gemeenten conform de verdeelsleutel die ook voor de huidige trekkingsrechten is toegepast, wat resulteert in de volgende bedragen per gemeente:

nationaal programma groningen

Gemeente	Percentage	Bedrag
Eemsdelta	35,8 %	€ 41,08 miljoen
Het Hogeland	16,3 %	€ 18,70 miljoen
Midden-Groningen	20,8 %	€ 23,87 miljoen
Oldambt	9,5 %	€ 10,90 miljoen
Groningen	17,6 %	€ 20,20 miljoen
Totaal		€ 114,75 miljoen

NB: in tegenstelling tot het bepaalde in de aanvullende bestuursovereenkomst heeft het bestuur op 23 juni 2022 besloten dat er in 2023 geen tussentijdse integrale evaluatie plaatsvindt.

Naast onderstaande besluiten heeft het bestuur opgemerkt dat geld inhoud moet volgen en dat samenwerking en samenhang van belang is. De provincie heeft benadrukt dat het van belang is dat de provincie regie houdt op het thematisch programma, waar zij ook de baanbrekers onder wil scharen, omdat de provincie van toegevoegde waarde is als het gaat om het realiseren van een hefboomfunctie en multiplier. De voorzitter heeft benadrukt dat het van belang is dat de vraag die het AB op 23 juni 2022 aan de coördinatiegroep heeft gesteld, namelijk inzichtelijk te maken op welke terreinen er kansrijke mogelijkheden bestaan voor regionale samenwerking, voor de jaarwisseling wordt beantwoord.

Besluiten:

- Het AB besluit dat in overeenstemming met de bepalingen in de aanvullende bestuursovereenkomst middelen uit het 'derde kwart' (114,75 miljoen euro) beschikbaar komen voor gemeenten per 1 januari 2023 conform de verdeelsleutel die ook voor de huidige trekkingsrechten is toegepast;
- Het AB zal op een later moment besluiten over de verdeling van de resterende middelen, op basis van een inhoudelijk voorstel dat in nauwe samenspraak met de provincie wordt opgesteld na consultatie van gemeenten, het rijk en maatschappelijke partners, waarbij met name ook de executiekracht een belangrijk punt van aandacht is.

NB. Jouke de Vries was niet aanwezig, maar heeft schriftelijk kenbaar gemaakt in te stemmen met bovenstaande besluiten.

Ter bespreking

7. Ingekomen brief van Stichting Perspectief Groningen

Naar aanleiding van een gesprek met het programmabureau heeft de Stichting Perspectief Groningen een brief gestuurd aan het bestuur van Nationaal Programma Groningen. Deze stichting heeft een model bedacht met een duurzame organisatievoering dat op een structurele en duurzame manier de vitaliteit en participatie van Groningers die niet meer kunnen meekomen kan verbeteren. De stichting is nog op zoek naar bestuurlijke steun binnen provincie en gemeenten en een tijdelijke overbruggingsfinanciering.

Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van dit initiatief en onderkent dat zich op dit punt problemen voordoen. Aangezien initiatieven niet rechtstreeks bij Nationaal Programma Groningen ingediend kunnen worden en gelet op de inhoud van het initiatief, adviseert het bestuur de stichting om zich te wenden tot het Versterkingsoverleg Groningen (waar provinciale en gemeentelijke bestuurders zijn vertegenwoordigd).

Ingekomen e-mail n.a.v. artikel Dagblad van het Noorden 15 okt 2022

Naar aanleiding van het artikel over Nationaal Programma Groningen in het Dagblad van het Noorden op 15 oktober 2022 is een e-mail naar het bestuur gestuurd waarin zorgen zijn geuit over de begrenzing van het aardbevingsgebied en regelingen/beleid met betrekking tot aardbevings schade. Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van de brief, maar constateert dat Nationaal Programma Groningen hier niet over gaat. Daarom adviseert het bestuur de betrokkene om zich te wenden tot het Versterkingsoverleg Groningen en het Rijk.

Ingekomen brief n.a.v. artikel Dagblad van het Noorden 15 oktober 2022 iz historische havens Sappemeer

Naar aanleiding van het artikel over Nationaal Programma Groningen in het Dagblad van het Noorden op 15 oktober 2022 is een brief gestuurd aan het bestuur waarin wordt verzocht om middelen vrij te maken voor het aanbrengen van een brug bij een historische werf in Sappemeer. Aangezien initiatieven niet rechtstreeks bij Nationaal Programma Groningen ingediend kunnen worden, adviseert het bestuur de betrokkene om zich te wenden tot het gemeentebestuur van de gemeente Midden-Groningen.

Brieven van college van B&W gemeente Midden-Groningen en Eemsdelta

Gemeentebesturen van de gemeente Midden-Groningen en Eemsdelta hebben een brief gestuurd aan het bestuur over de koerswijziging van Nationaal Programma Groningen. Gemeenteraden van beide gemeenten hebben hierover een motie aangenomen. Het DB komt met een reactie op deze moties. De inhoud van deze reactie wordt schriftelijk afgestemd.

Ter informatie

8. Mededelingen

a. Goedgekeurde programma's en projecten door het DB op in juni, juli en oktober 2022

Het bestuur heeft kennisgenomen van de projecten waar het DB in de periode juni-oktober mee heeft ingesteld.

In een schriftelijke ronde in juni 2022* heeft het DB ingestemd met:

- Spel Grunn (T14 - Toukomst)
- Oogst van Groningen (T21 - Toukomst)

* Deze projecten krijgen een bijdrage van 50.000 euro of minder. Voor projecten met deze omvang is vorig jaar afgesproken dat deze beoordeeld mogen worden door de programmadirecteur en dat besluitvorming door het DB in een schriftelijke ronde kan plaatsvinden.

Op 14 juli 2022 heeft het DB ingestemd met:

- De Landschapswerkplaats (T05 - Toukomst), inclusief de uitwerking van de voorwaarde die de commissie nog aan dit project heeft verbonden*
- Mijn Wijk mijn Verhaal (E14 - gemeente Eemsdelta)

* Aan het project De Landschapswerkplaats heeft de commissie nog een voorwaarde verbonden. De commissie adviseert het project goed te keuren, onder voorwaarde dat het bestuur inzicht krijgt in de gemaakte werkafspraken tussen Nationaal Programma Groningen en Prolander. Deze werkafspraken zijn uitgewerkt en gedeeld met het DB. Het DB heeft daarmee ingestemd en een element aan de werkafspraken toegevoegd, namelijk het opleveren van een accountantsverslag bij de jaarlijkse verantwoording.

Op 3 oktober 2022 heeft het DB ingestemd met:

- Vijf projecten van de gemeente Eemsdelta:
 1. Kwaliteitsimpuls haventerreinen en vaarrecreatie (E18)
 2. Centrum Zuidoost "Fase 3a" - Ontwerp Herinrichting Buiskoolplein Delfzijl (E19)*
 3. Maatschappelijk programma Loppersum (E21)*
 4. Impuls oorlogs- en herinneringstoerisme RAD Barak WOII (E22)*
 5. Dorpshuis Zeerijp (E23)
- Twee projecten van de gemeente Groningen:
 1. Ontwikkeling Wijkbedrijf Beijum (G19)
 2. Broedplaats, talentontwikkelingen en opleidingen op maat (G20)*
- Twee projecten van de gemeente Het Hogeland:
 1. Tocamaheerd(H10) *
 2. Tijd voor Toekomst (H11)

* met dien verstande dat nog aan de voorwaarden wordt voldaan, waarvan de afhandeling is gemandateerd aan de programmadirecteur.

b. Merkstrategie

Ad interim merkmanagement

Het DB heeft op 23 mei jl. en het AB op 23 juni jl. ingestemd met het vervolgtraject voor imagoverbetering. Er is besloten het opdrachtgeverschap voor de vervolgopdracht aan de gemeentesecretarissen te delegeren. In het kader van deze opdracht is aan Marketing Groningen een subsidie verleend voor het uitvoeren van het ad interim merkmanagement voor de periode van 1 september 2022 tot 31 augustus 2023. Het bestuur heeft kennisgenomen van een overzicht van de inhoud van deze werkzaamheden. Er worden onder andere roadshows georganiseerd op verschillende plekken in de provincie. De bestuursleden zullen een uitnodiging ontvangen voor een van de roadshows.

Recent is in opdracht van Akkoord van Groningen en de gemeente Groningen een evaluatie gestart naar Marketing Groningen. Dit betekent dat het inrichten van een goede governance wat later kan starten en dat er daardoor minder tijd is voor het zoeken naar

een oplossing voor structurele financiering van merkmanagement. Het programmabureau heeft ambtelijk begrepen dat de provincie zich realiseert dat structurele-/basisfinanciering voor Marketing Groningen/merkmanagement ook vanuit de provincie moet komen.

Het bestuur heeft hierover de volgende opmerkingen gemaakt:

- Vanuit het bedrijfsleven zijn er zorgen over de mate waarin het bedrijfsleven wordt betrokken. De provincie is zich bewust van de noodzaak hiervan en is ook van mening dat investering in de pijlers toerisme en economie door de provincie en gemeente Groningen samen moet komen (traditioneel financierde de provincie alleen in de pijler toerisme). De provincie zal zich samen met de gemeente Groningen maximaal inzetten voor eenduidig merkmanagement. Het programmabureau heeft toegelicht dat de structurele oplossing een oplossing moet zijn waar ook het bedrijfsleven achterstaat en die zowel publiek als privaat wordt gefinancierd.
- Het is essentieel dat Marketing Groningen een eenduidige uitstraling door zowel publieke als private partijen bewaakt, waarbij er in essentie geen onderscheid is tussen toerisme en economie. Een samenwerkingsverband in de vorm van een strategische alliantie tussen de provincie en gemeenten ligt voor de hand.
- Op dit moment werken de regiomarketingorganisaties al goed samen met Marketing Groningen in het uitdragen van het verhaal van Groningen.

Verhouding Merkstrategie en TopDutch

Tijdens het AB van 23 juni jl. is gevraagd hoe TopDutch en de merkstrategie/het verhaal van Groningen zich tot elkaar verhouden. De provincie heeft hierover het volgende schriftelijk ingebracht ter duiding:

- Bij de ontwikkeling van de merkstrategie/het verhaal van Groningen en TopDutch is goed gekeken hoe beide trajecten naast elkaar kunnen functioneren. De twee trajecten hebben een eigen karakter en verschillen als volgt van elkaar:
 - De merkstrategie richt zich op de positionering van Groningen, terwijl TopDutch zich richt op de positionering van Noord-Nederland;
 - De merkstrategie richt zich met name op de nationale positionering, terwijl TopDutch specifiek op de internationale positionering is gericht.
- Overeenkomsten ten aanzien van inhoud van campagnes zijn goed denkbaar. Hoewel de thema's voor TopDutch nog niet definitief gekozen zijn, is de kans groot dat de thema's energie en gezondheid in beide campagnes aan de orde komen. De doelgroepen zijn weliswaar verschillend, maar voor de ontwikkeling van content en beeldmateriaal ligt samenwerking voor de hand en wordt om die reden ook gezocht.

De voorzitter heeft tijdens de vergadering benadrukt dat partijen goed van elkaar moeten weten wie wat doet.

c. Update halfjaarlijkse voortgang projecten

Het bestuur heeft kennisgenomen van een update van de voortgang van projecten met peildatum 1 juli 2022.

	<p>d. Stijging bouwkosten Groninger Zorgakkoord Tijdens de DB-vergadering van 14 juli is gesproken over stijgende bouwkosten bij projecten binnen het Groninger Zorgakkoord. Ondertussen is er een oplossing voor dit probleem gevonden. Over het eventueel toekennen van middelen vanuit Nationaal Programma Groningen hoeft dus niet meer gesproken te worden.</p> <p>e. Concept verslag AB 23 juni 2022 Het verslag van de vergadering op 23 juni 2022 is op 5 september 2022 schriftelijk vastgesteld.</p> <p>f. Afschrift van brief aan de Staten Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen heeft het verslag van het AB op 23 juni 2022 en de voorzittersbrief gedeeld met Provinciale Staten om daarmee te informeren over de stand van zaken m.b.t. gedachtevorming over de toekomstige koers van Nationaal Programma Groningen. Het bestuur heeft kennisgenomen van het afschrift van de aanbiedingsbrief die door het college is verstuurd aan de Staten.</p>
9.	<p>Rondvraag/ w.v.t.t.k.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De provincie stelt voor het opdrachtgeverschap voor de adviesopdracht die aan Casper van den Berg is gegeven over de governance van Nationaal Programma Groningen te beleggen bij het DB of een afvaardiging daarvan. De voorzitter licht toe dat in het DB is afgesproken dat het verlenen van de opdracht in handen is gesteld van de programmadirecteur en de voorzitter en dat een afschrift van de opdracht ter kennisname met het bestuur wordt gedeeld. Dat is inmiddels gebeurd.
10.	Sluiting
	<i>Informele bespreking 18:00 - 20:30 uur</i>
11.	<p>Baanbrekers Op 23 juni heeft het AB besloten dat de baanbrekers verder uitgewerkt worden zodat deze alle vier van gelijksoortige kwaliteit worden. Vervolgens heeft het DB in juli geconcludeerd dat er over de baanbrekers nog een inhoudelijk gesprek moet plaatsvinden, zodat het minder abstract is en de voordelen ervan op lokaal niveau helder worden. Ook heeft het AB op 23 juni het programmabureau opdracht gegeven om te komen tot een voorstel voor een financieringsstrategie in overeenstemming met de provincie en een financieel dekkingsvoorstel voor het ontwikkelen en 'trekken' van projectvoorstellen (procesgeld). Het DB heeft vervolgens op 3 oktober gesproken over de stand van zaken rondom de baanbrekers. Dit heeft ertoe geleid dat inhoud, financiën en governance met betrekking tot de baanbrekers tijdens deze vergadering zijn besproken. Het DB heeft op 3 oktober overigens geconcludeerd dat een voorstel voor het verlenen van procesgeld in dit stadium nog niet aan de orde kan zijn, omdat het bestuur eerst moet besluiten of zij met de baanbrekers verder wenst te gaan.</p>

De voorzitter opent de discussie met de volgende opmerkingen:

- Dit deel van de vergadering is informeel ter oriënterende/richtinggevende gedachtewisseling en niet ter definitieve besluitvorming, wel is het van belang dat de uitkomst van de vergadering richtinggevend zo duidelijk mogelijk is;
- Bestuursleden wordt gevraagd om duidelijk te maken met welke onderdelen van de baanbrekers zij wel en niet door willen gaan en worden uitgenodigd om het aan te geven indien zij andere ideeën voor baanbrekers hebben.
- Kern van de discussie is voortborduren op de gesprekken die het bestuur vorig jaar geeft gevoerd over grote transitieopgaven waar Nederland voor staat door te bespreken op welke wijze we daar mede met Nationaal Programma Groningen een bijdrage aan kunnen leveren zodat Groningen er de vruchten van kan plukken.
- De hefboomfunctie van Nationaal Programma Groningen moet nadrukkelijker in beeld komen. Daar is ook een financieringsstrategie voor nodig. Dit document is nog niet beschikbaar, onder andere omdat het van belang is dat er eerst duidelijkheid komt over de inhoud.

Tijdens het gesprek is het volgende aan de orde gekomen:

Inhoud

Het bestuur heeft in oriënterende zin van gedachten gewisseld over vijf baanbrekers. Daarbij zijn de volgende aandachtspunten aan de orde gekomen:

- Waterstof: er moet nog concreet gemaakt worden wat activiteiten rondom waterstof die bijdragen aan het perspectief voor beslag doen op de openbare ruimte doen, hoe gebruik gemaakt kan worden van het bestaande netwerk van gasleidingen en hoe een combinatie met recreatieve doeleinden er uitziet.
- Landbouw: als het gaat om eiwittransitie ontbreekt nog expliciete aandacht voor het verlengen van de keten richting de verwerking door bijvoorbeeld het aantrekken van vleesvervangersindustrie. Daarmee kunnen banen gecreëerd worden.
- Gezondheid: de onderdelen gezondheidstechnologie en preventieve gezondheidszorg moeten nog beter onderbouwd worden.
- Vrijtijdseconomie: dit onderwerp kan (al dan niet als aparte baanbreker) een plek krijgen door te organiseren in verbinding met de opgaven in Groningen zoals perspectief bieden aan de landbouwsector en het op orde brengen van de waterhuishouding.
- Er moet binnen de baanbrekers ook aandacht zijn voor bereikbaarheid en kansgelijkheid.
- De betekenis van inzet op de baanbrekers voor alle gemeenten in de provincie en het lokale bedrijfsleven kan opgebouwd worden via campussen.
- In de verdere uitwerking van de baanbrekers moeten resultaten uit de informele consultatie van de beoordelingscommissie over de baanbrekers worden meegenomen.
- Er moet onderscheid gemaakt worden tussen ontwikkelingen waar al aan wordt gewerkt en 'de plus'.

nationaal programma groningen

Beeldvorming

- Het is van belang om duidelijk te communiceren over het belang van inzet op grote transities voor volgende generaties om draagvlak te creëren. Daar hoort bij het uitdragen dat Groningen de metropoolregio is voor de transities.
- Er is focus nodig op de gebieden waar Groningen vanuit historisch oogpunt de nauwste banden mee heeft: Noord-Duitsland en Scandinavië.
- Groningen moet zich goed positioneren ten opzichte van de andere metropoolregio's in Nederland en ervoor zorgen een relevante gesprekspartner van het Rijk te zijn over de nationale agenda.
- Benadruk dat het inzetten van de kwaliteiten van Groningen voor de baanbrekers een investering in de toekomst is die wordt gedreven door durf en ambitie.
- Het zichtbaar maken van effecten op lokaal niveau is belangrijk, in het bijzonder voor de jeugd. De lokale bevolking moet begrijpen hoe de baanbrekers van belang zijn voor hen.
- De baanbrekers zijn van belang om te benadrukken dat Groningen een aantrekkelijke plek is. Behoud enthousiasme hiervoor bij ondernemers, hun betrokkenheid is essentieel.

Organisatie

- Nauwe betrokkenheid van de provincie in samenspraak met gemeenten en andere partners is logisch, mits er voldoende executiekracht is.
- Bij de inzet op baanbrekers zullen er ook dingen niet goed gaan, dat is logisch en moeten we ons niet door laten afschrikken.
- Samenwerking in het Noorden tussen overheden, onderwijsinstellingen en bedrijven is noodzakelijk. Ook hiermee kan namelijk een hefboomeffect gerealiseerd worden.
- De vier baanbrekers moeten landen in het thematisch programma, waarin vrijetijdseconomie goed meegenomen kan worden. Ze passen goed bij de merkenstrategie.
- Baanbrekers moeten goed aansluiten op speerpunten van lokaal en provinciaal beleid.

Financiën

- De vraag in hoeverre financiering van de baanbrekers vanuit Nationaal Programma Groningen legitiem is, ligt nog op tafel. Er moet naar achterbannen goed verantwoord kunnen worden waarom geld uit Nationaal Programma Groningen voor baanbrekers wordt aangewend.
- Er is onderscheid nodig tussen wat publiek en privaat gefinancierd kan worden. Dat wat de markt zelf kan oplossen, hoeft niet met publiek geld ondersteund te worden.
- Uitgangspunt is dat de inzet van middelen zoveel mogelijk een revolverend karakter heeft.
- EZK biedt aan om mee te denken over aanvullende financieringsbronnen.

Afdronk van het gesprek en vervolgspraken

Bovenstaande heeft ertoe geleid dat de volgende afspraken zijn gemaakt voor het vervolg:

- Het bestuur blijft van mening dat de ambitie van Nationaal Programma Groningen omhoog moet, met aandacht voor de lange termijn economische structuurversterking. Er is in het bestuur veel draagvlak om door te gaan met het uitwerken van de baanbrekers.
- De baanbrekers moeten programmatisch verder uitgewerkt worden, rekening houdend met de resultaten uit de informele consultatie van de beoordelingscommissie, actuele

nationaal programma groningen

ontwikkelingen, effecten ervan op lokaal niveau en synergie met bestaande programma's en projecten binnen Nationaal Programma Groningen.

- De bijdrage aan onderwijs en arbeidsmarkt ('horizontaal thema') moet ook verder uitgewerkt worden.
- In de programmatische uitwerking moet expliciet benoemd worden welk belang van de inwoners van Groningen hiermee gediend is.
- In de programmatische uitwerking wordt zorgvuldig opgeschreven of de inhoud en/of organisatie van de baanbrekers consequenties heeft voor het programmakader en de bestuursovereenkomst en daarmee ook voor de noodzaak tot definitieve besluitvorming door raden en Staten.
- In de programmatische uitwerking moet expliciet onderbouwd worden waarom mede financiering met geld uit Nationaal Programma Groningen gerechtvaardigd is.
- Er volgt een voorgestelde financieringsstrategie, zodanig dat er een maximaal hefboomeffect van Nationaal Programma Groningen gerealiseerd kan worden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen zaken die privaat en publiek gefinancierd kunnen worden.
- Er volgt een dekkingsvoorstel voor het beschikbaar stellen van procesgeld voor haalbaarheidsonderzoeken en programmamanagement. Consequentie van de gemaakte afspraken over de financiële toedeling is dat het procesgeld ten laste komt van het 'vierde kwart'.
- In het bestuurlijk overleg dat met de provincie plaatsvindt, wordt gesproken over de manier waarop voldoende executiekracht gerealiseerd kan worden voor de voorbereiding van baanbrekers. Dit gaat bijvoorbeeld om het indienen van projecten bij andere fondsen, waarvoor hoge deskundigheid vereist is. Bestuurlijke betrokkenheid is in alle gevallen aanwezig.
- De programmatische uitwerking van de baanbrekers is rond de jaarwisseling gereed. Definitieve besluitvorming over de baanbrekers volgt de geëigende afgesproken procedures.
- Wanneer het bestuur besluiten heeft genomen over de baanbrekers en de financiering hiervan uit het 'vierde kwart' van de Nationaal Programma Groningen-middelen, wordt dit aan raden en Staten voorgelegd (ter besluitvorming wanneer er consequenties zijn voor het programmakader en/of de bestuursovereenkomst, anders ter informatie)
- Het programmabureau verzorgt een persbericht naar aanleiding van deze oriënterende bespreking over baanbrekers.